



De Omgevingswet: nog 14 maanden te gaan!

Pascale Georgopoulou
Adviseur VNG Programma Invoering Omgevingswet

Voor meer informatie:
<https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/omgevingswet-voor-raadsleden>



Waar gaan we het over hebben?

- Actualiteit
- Achtergronden, instrumenten, minimale acties
- Verdieping: participatie
- Keuzes/debat
- Hoe nu verder?

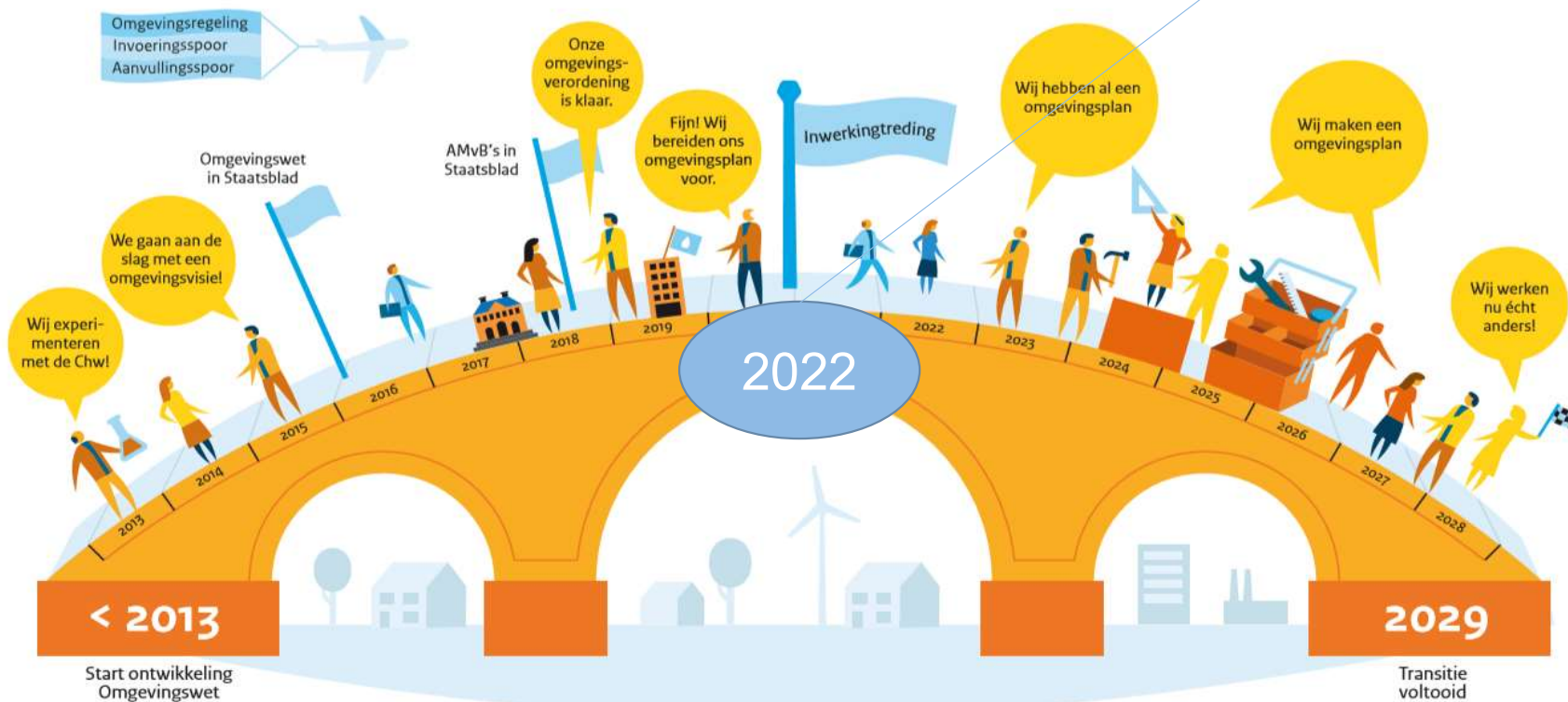


Verkiezingen!

OMGEVINGSWET

Op weg naar minder regels en meer ruimte voor initiatief

De Omgevingswet is een van de grootste wetgevingsoperaties in onze geschiedenis. Terwijl de wet en haar uitvoeringsregelgeving gemaakt worden, bereiden gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk zich al volop voor op haar komst. Dat gebeurt in zo'n 150 Chw-experimenten en ruim 200 pilots.



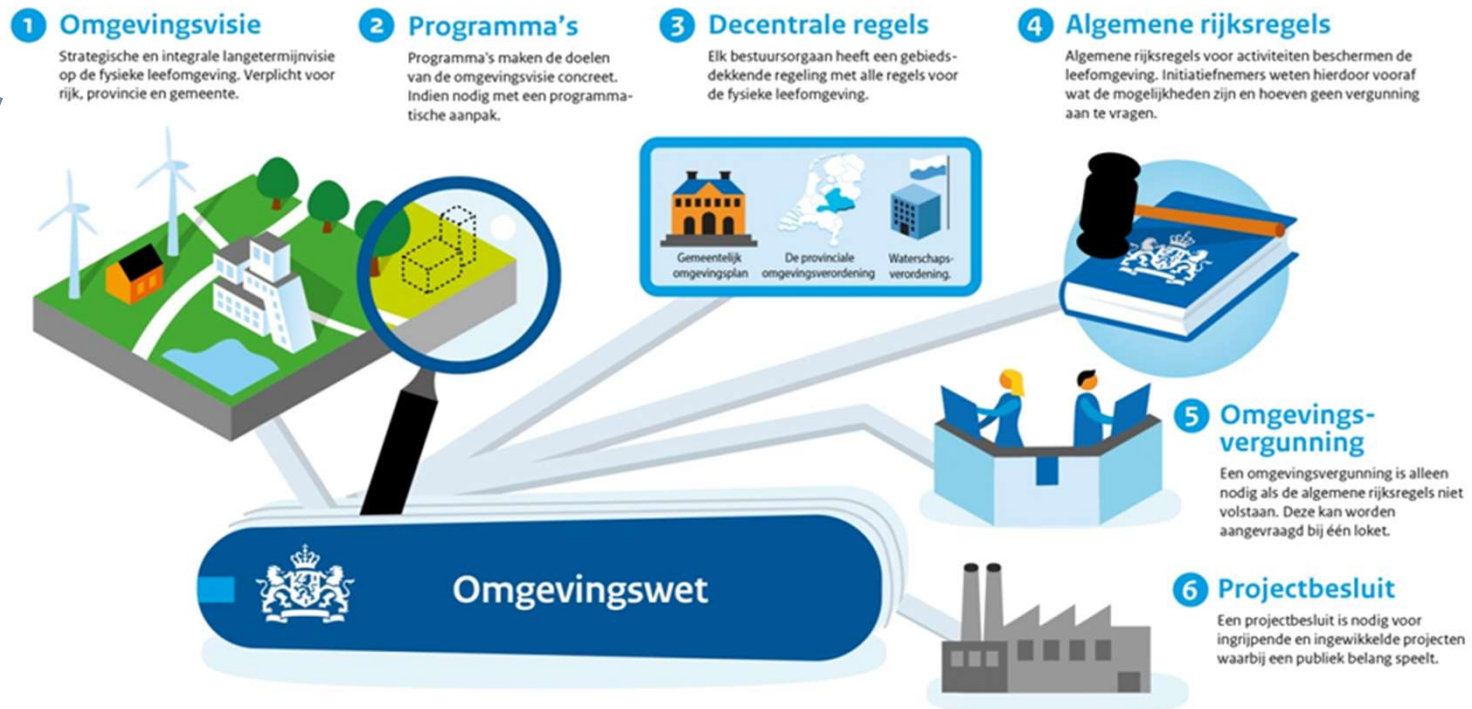


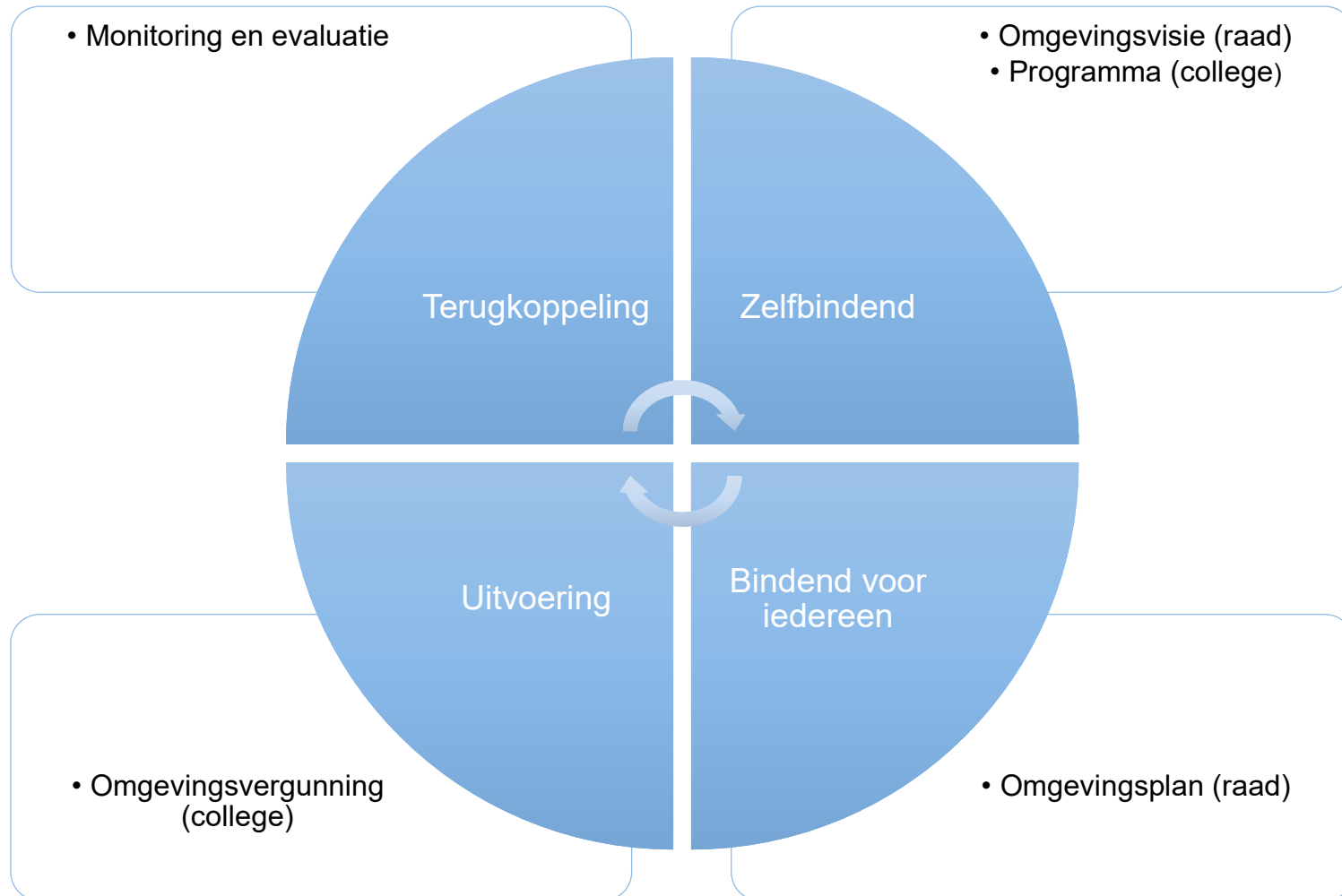
Omgevingswet: de bedoeling



Ruimte én verantwoordelijkheid voor omgevingskwaliteit.

De instrumenten van de wet







OW-bevoegdheden gemeenteraad

- Omgevingsvisie en Omgevingsplan vaststellen.
- Programmatische aanpak voor een programma is bevoegdheid *gemeenteraad*.
- Inpassing Omgevingsvergunning (na 5 jaar) in Omgevingsplan is verplicht.
- Welstandsbeleid (indien regels Omgevingsplan uitleg behoeven).
- Aanwijzen commissie Rijksmonumenten (en welstand).
- De *gemeenteraad* monitort het participatieproces.
- De *gemeenteraad* monitort de programma's en omgevingswaarden.

OW-bevoegdheden college van B&W

- Omgevingsvergunning verlenen is een college bevoegdheid.
- Programma's zijn een *college* bevoegdheid.
- Maatwerk kan via beschikking en is een *college* bevoegdheid.
- Adviezen (met instemming) zijn de bevoegdheid van het *college*.
- Delen van Omgevingsplan vaststellen, kan worden gedelegeerd aan *college*.
- Voorbereidingsbesluit (1,5 jr) kan gedelegeerd worden aan *college*.
- Het *college* stelt beleidsregels naast het Omgevingsplan vast.

5 ruimtemissies





Omgevingsvergunning afgeven
binnen 8 weken
Aangesloten zijn op het DSO-LV

Minimale acties Omgevingswet

1. Ambities, strategie, aanpak en financiën bepaald (advies)
2. Kunnen werken met tijdelijk omgevingsplan (eis)
3. Kunnen wijzigen omgevingsplan (eis)
4. Kunnen ontvangen aanvragen en meldingen (eis)
-  5. Proces behandelen vergunningaanvragen en meldingen ingericht
6. Kunnen beoordelen vergunningaanvragen (eis)
7. Kunnen aanleveren indieningsvereisten (eis)
8. Kunnen opstellen en aanleveren vragenbomen vergunningcheck (advies)
-  9. Proces verkennen initiatief ingericht (eis)
-  10. Participatie bij initiatieven ingericht (eis)



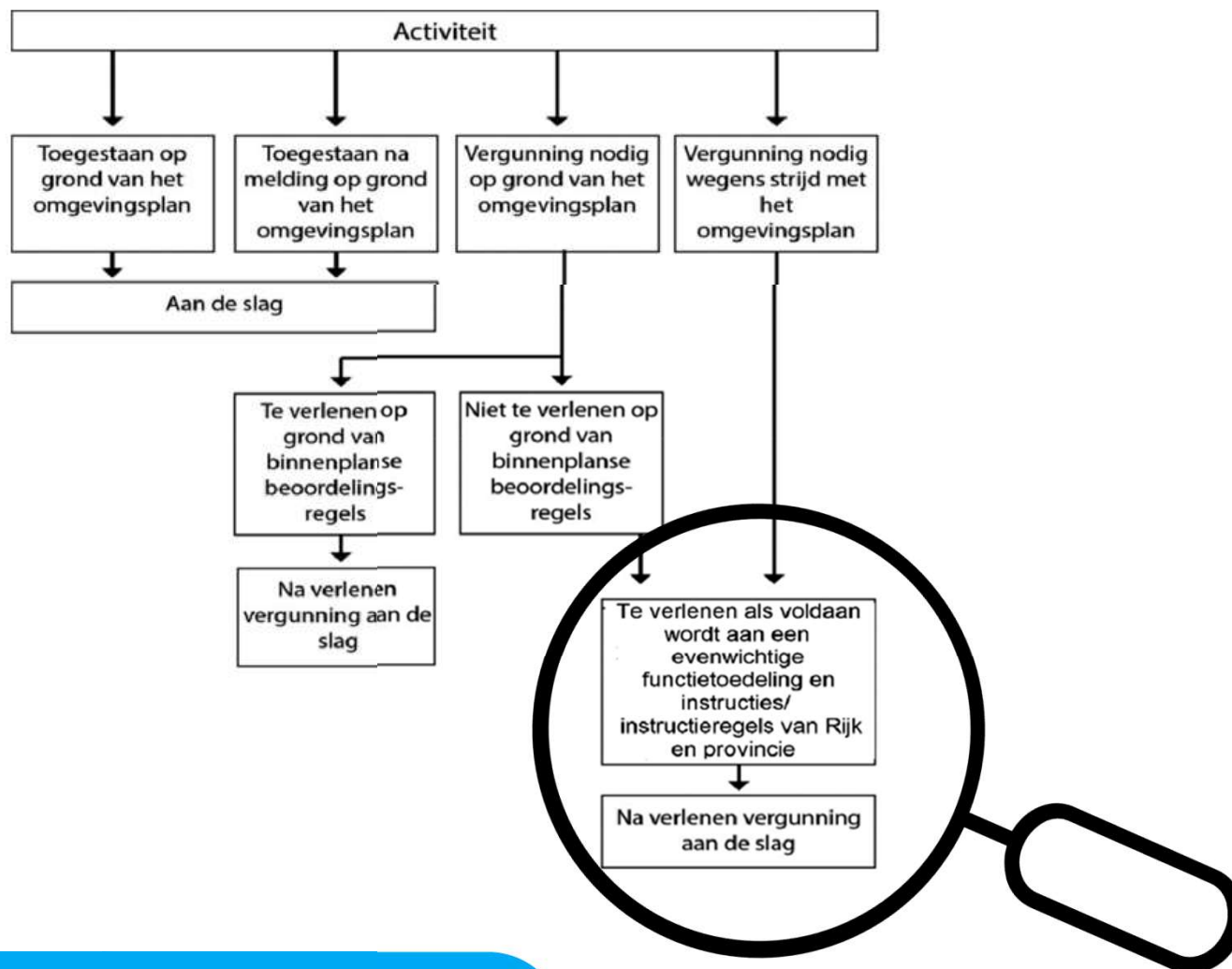
11. Legesmodel aangepast (eis)
12. Financiële arrangementen met uitvoeringsdiensten herzien (eis)
13. Commissie ruimtelijke kwaliteit ingesteld (eis)
14. Verstrekken informatie over de Omgevingswet (eis)
15. Omgevingsvisie vastgesteld (eis 2024?)
16. Programma luchtkwaliteit vastgesteld (eis, indien van toepassing)
17. Veranderopgave na 2021 bepaald (eis)
18. Beschikken over volledig omgevingsplan (eis 2029?)
19. Snelle dienstverlening voor topactiviteiten ingericht (advies)
20. Programma's vastgesteld (advies)
21. Toezicht en Handhaving ingericht (advies)
22. Monitoring en evaluatie ingericht (advies)



To do list voor de gemeenteraad 2020-2021

- Ambitie, strategie en beleid**
 - ☐ Vaststellen implementatieplan (ambities, leidende principes, tempo, budget enz)
 - ☐ Planning van raadsbesluiten 2021-2022
 - ☐ Uitgangspunten omgevingsplan (plan van aanpak met keuzes over structuur, opbouw, tempo)
 - ☐ Raadsbesluit over gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor de raad adviesrecht heeft.
 - ☐ Uitgangspunten implementatie VTH & WKB
 - ☐ Raadsbesluit gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor participatie verplicht is
 - ☐ (Indien van toepassing) Raadsbesluit verordening inspraak en participatie
 - ☐ (Indien van toepassing) Nieuwe contracten met uitvoeringsdiensten (bijv. Omgevingsdienst): raadsbesluit
 - ☐ Opschonen bestaande verordeningen; indien vormgegeven in Verordening Fysieke Leefomgeving: raadsbesluit
 - ☐ Legesverordening (waarin gevolgen Omgevingswet en WKB zijn verwerkt)
 - ☐ Mandaatregelingen
 - ☐ Verordening Nadeelcompensatie (v/h planschadeverordening)
 - ☐ Instellen commissie ruimtelijke kwaliteit: raadsbesluit
 - ☐ (Indien van toepassing) Raadsbesluit kaders ruimtelijke kwaliteit
 - ☐ Verordening kwaliteit VTH: raadsbesluit
 - ☐ Handhavingsbeleid en uitvoeringsprogramma incl. WKB: raadsbesluit
- Omgevingsvisie en programma**
 - ☐ PvA opstellen omgevingsvisie (inclusief planning)
 - ☐ (Indien van toepassing) Vaststelling programma luchtkwaliteit
 - ☐ (Indien van toepassing) Raadsbesluit gelijkstellingsbepaling omgevingsvisie
- ☐ **Omgevingsplan**
 - ☐ PvA opstellen omgevingsplan (inclusief planning en keuzes over transitieperiode)
 - ☐ (Indien van toepassing) Raadsbesluit Delegatiebesluit aan het college om het omgevingsplan te wijzigen
- ☐ **Initiatieven, dienstverlenings- en behandelprocessen**
 - ☐ PvA invoering VTH-processen (inclusief WKB)
- ☐ **Monitor, toezicht en handhaving (incl. WKB)**
 - ☐ (Indien van toepassing) Nieuwe samenwerkingsafspraken met (regionale) overheden en ketenpartners

Verdieping adviesrecht





Het adviesrecht van de raad

Stap 1

Inventarisatie

- Kruimelgevallen omgevingsvergunning van B&W;
- Gevallen waarvoor wel een verklaring van geen bedenkingen nodig is;
- Gevallen van diezelfde omgevingsvergunning waarvoor geen verklaring van geen bedenkingen nodig is;
- Postzegelbestemmingsplannen van de gemeenteraad.



Het adviesrecht van de raad

Stap 2

Beoordeling en weging

- Kan de raad de rol momenteel goed vervullen?
- Is het nodig de lijst aan de vullen?
- En zijn er gevallen waarin de raad altijd positief adviseert? Dan deze schrappen.





Het adviesrecht van de raad

Stap 3

Samenstelling lijst

- Nieuwe lijst maken t.b.v. adviesrecht.



Iedereen happy door participatie





Participatie in de Omgevingswet: uitgangspunten (NIEUW)

- Voorafgaand aan het formele besluitvormingsproces.
- Meer dan de formele momenten (meer dus dan zienswijzen).
- Participatie is niet dat iedereen het ermee eens moet zijn.
- #Hoedan is niet voorgeschreven.
- Met belanghebbenden bedoelt de wet burgers, vertegenwoordigers van bedrijven, professionals van maatschappelijke organisaties en bestuurders van overheden.
- De gemeente neemt (de uitkomsten van) participatie mee bij de belangenafweging bij besluiten over de fysieke leefomgeving.



Participatie door bevoegd gezag



**Omgevingsvisie
Programma**



motiveringsplicht



Omgevingsplan



Kennisgeving
voornemen



motiveringsplicht



Projectbesluit



kennisgeving
voornemen



kennisgeving
participatie



motiveringsplicht

Het bevoegd gezag geeft bij de kennisgeving van een besluit aan hoe de participatie wordt vormgegeven.

Het bevoegd gezag geeft bij het besluit aan hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken bij de voorbereiding, wat de resultaten daarvan zijn en hoe aan het eigen participatiebeleid is voldaan.



Participatie door de initiatiefnemer: aanvraagvereiste

- › Stimuleren van de initiatiefnemer om participatie te organiseren (amendement De Vries, 2015)
- › Strekking aanvraagvereiste:
 - Aangeven **OF** burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding van de aanvraag zijn betrokken
 - Indien ja, verstrekt de aanvrager bij de aanvraag gegevens over **HOE** zij zijn betrokken en **WAT** de resultaten daarvan zijn
- › Verantwoordelijkheid initiatiefnemer om een adequate vorm te kiezen voor participatie
- › Nee is geen grond van weigering

Omgevingsvergunning



Bij de aanvraag controleren of aan de aanvraagvereisten voor participatie is voldaan (=procestoets)
Het resultaat van participatie meewegen in de integrale afweging op het besluit (=inhoud en compleetheid)

Let op: er is verschil tussen binnenplans en buitenplans

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Het bestuursorgaan vergaart bij de voorbereiding van een besluit de nodige kennis over de relevante feiten en de af te wegen belangen en moet het besluit motiveren (artikel 3:4 en 3.46 Awb). In besluiten moet dus worden aangegeven welke belangen en maatstaven een rol hebben gespeeld bij de belangenafweging. Participatie is een onderdeel van deze belangenafweging.



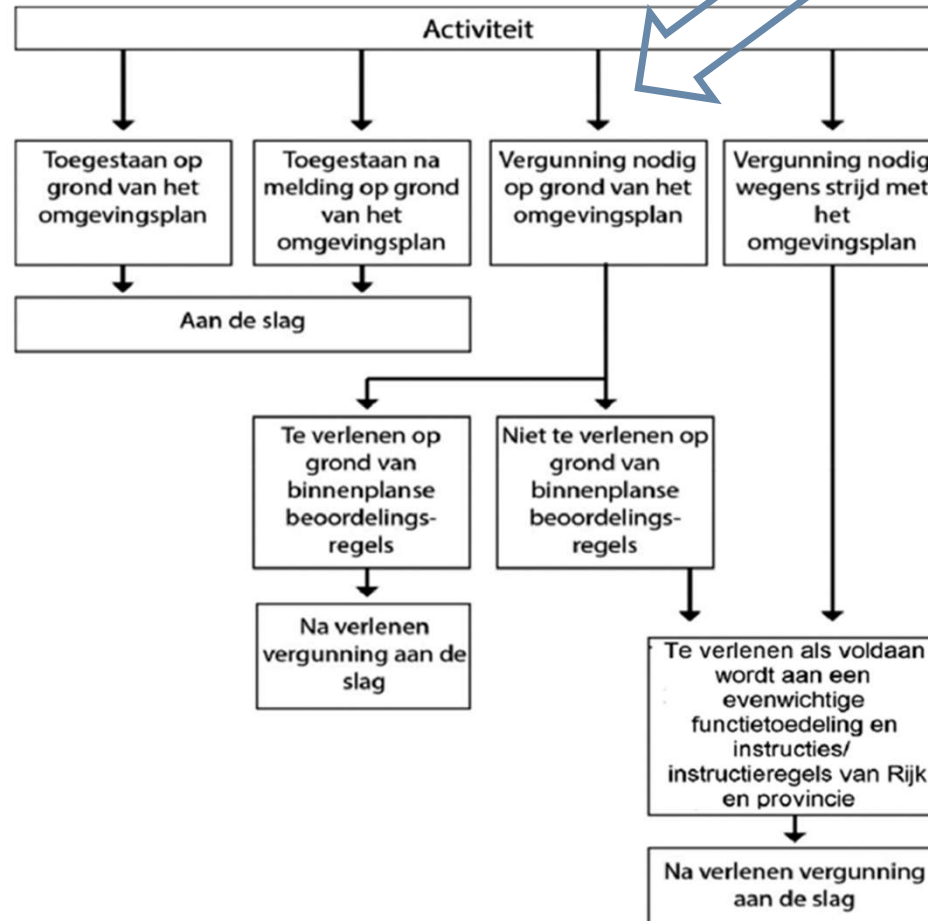


Actualiteit: aanpassingen inrichten participatie

- “De gemeenteraad kan gevallen van activiteiten aanwijzen waarbij participatie van en overleg met derden verplicht is voordat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een dergelijke activiteit kan worden gedaan”. (amendement van Eijs c.s.)
- “In het Invoeringsbesluit Omgevingswet een regeling op te nemen die ervoor zorgt dat er een plicht ontstaat voor gemeenten, provincies en waterschappen om het participatiebeleid op te stellen waarin vastgelegd wordt hoe participatie wordt vormgegeven en welke eisen daarbij gelden en dit participatiebeleid vast te stellen door respectievelijk gemeenteraad, provinciale staten en het algemene bestuur van het waterschap, en te bevorderen dat de medeoverheden hier zo snel mogelijk mee beginnen, liefst voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet” (motie Nooren c.s.)



Participatie?



Participatie?

Participatie?

ONE SIZE DOES
NOT FIT ALL





Optie 1: aanvraag voor een omgevingsvergunning, waarbij de aanvraagvereiste participatie niet is ingevuld.	Optie 1: het bevoegd gezag neemt deze niet in behandeling.	
Optie 2: aanvraag voor een omgevingsvergunning, waarbij bij de aanvraagvereiste participatie is ingevuld "nee".	Optie 2A: het bevoegd gezag vindt dat er belangen hadden moeten worden opgehaald.	I Het bevoegd gezag verzoekt de initiatiefnemer alsnog belangen op te halen (participatietraject).
		II Het bevoegd gezag komt in contact met derden om zelf belangen op te halen.
		III Het bevoegd gezag start een zienswijzeprocedure en verlengt de aanvraagprocedure met zes weken.
	Optie 2B: Het bevoegd gezag is het met de initiatiefnemer eens dat het ophalen van belangen niet nodig is.	
Optie 3: aanvraag voor een omgevingsvergunning, waarbij bij de aanvraagvereiste participatie is ingevuld "ja", verslag is toegevoegd.	Optie 3A: Het bevoegd gezag weegt de uitkomsten van het participatieproces mee bij besluitvorming over de aanvraag.	
	Optie 3B: Het bevoegd gezag is van oordeel dat de uitkomsten van het participatieproces onvoldoende inzicht bieden in de belangen.	I Het bevoegd gezag verzoekt de initiatiefnemer alsnog belangen op te halen (participatietraject).
		II Het bevoegd gezag komt in contact met derden om belangen op te halen.
		III Het bevoegd gezag start een zienswijzeprocedure en verlengt de aanvraagprocedure met zes weken.
Optie 4: aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit met verplichte participatie, dus aanvraagvereiste participatie is ingevuld : "ja", verslag is toegevoegd.	Optie 4A: Het bevoegd gezag weegt de uitkomsten van het participatieproces mee bij besluitvorming over de aanvraag.	
	Optie 4B: Het bevoegd gezag is van oordeel dat de uitkomsten van het participatieproces onvoldoende inzicht bieden in de belangen.	I Het bevoegd gezag verzoekt de initiatiefnemer alsnog belangen op te halen (participatietraject).
		II Het bevoegd gezag komt in contact met derden om belangen op te halen.
		III Het bevoegd gezag start een zienswijzeprocedure en verlengt de aanvraagprocedure met zes weken.



- DIVERSE SMAKEN/KEUZES

- meer of minder “in de geest” van de Omgevingswet;
- meer of minder dichtbij de huidige werkwijze;
- de gemeente óf de samenleving meer aan het stuur;
- óf het college van B&W óf de gemeenteraad meer aan het stuur;
- óf meer vooraf te sturen óf meer achteraf te controleren.



CASUS





Casus De Natte krant versus Institut Esthétique

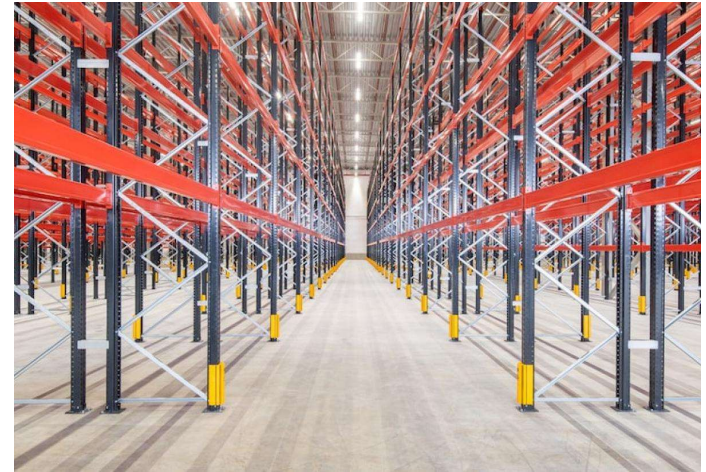
De eigenaar van café “De Natte Krant” houdt het voor gezien, zijn kinderen wonen in het buitenland, opvolging dient zich niet aan. Het is de zoveelste kroeg in het centrum die sluit. Er is nog maar een snackbar over en een Chinees restaurant. Wel is er een kapper, die in “De Natte Krant” zijn vak wil uitoefenen. Hij is daarnaast een beroemde barista en kunstenaar. Hij wil de kapperszaak combineren met een koffiebar en een atelier. Voor mensen die koffiedrinken wil hij dat dit ook buiten mogelijk is. Dus wil hij het bestaand terras uitbreiden en betrekken bij de kapperszaak annex koffiebar annex kunstatelier. Bezwaar is er vanuit Institut Esthétique voor laserontharing en huidverbetering, schuin tegenover het voormalige café. De eigenaar daarvan wilde de klantbeleving verder intensiveren en wijn gaan schenken na afloop van succesvolle behandelingen. Ook wilde hij events organiseren voor vaste klanten. Dit was volgens het huidige gemeentelijk beleid een onverenigbare combinatie van activiteiten. De buurt is bang dat beide plannen/uitbreidingen te veel druk gaan zetten op de beperkte parkeergelegenheid in de straten rond het centrum. Ze zijn ook bang dat kinderen, die via de Hoofdweg naar school fietsen, niet meer veilig zijn. Aan de andere kant vinden veel buurtbewoners ook dat het de laatste jaren een dooie boel is geworden. Er mag best wat levendigheid komen in het centrum.



1. Ziet u in deze casus belangentegenstellingen? Benoem deze en beschrijf uw reactie/benadering/afwegingen?
2. Welke kaders kunt u als raad aan de voorkant meegeven, zodat voor alle betrokkenen duidelijk is welke ruimte ze hebben en welke mogelijkheden er zijn?
3. Hoe blijft u op de hoogte (monitoring) van de ontwikkelingen en de gevolgen daarvan op andere initiatieven/beleid/omgevingsvisie?
4. De initiatiefnemer heeft in het kader van de Omgevingswet de verplichting om zelf participatie te organiseren voor zijn plan. Welke inspanningen verwacht de raad van de initiatiefnemer?
5. Welke afwegingen maakt de raad om ontwikkelingen mogelijk te maken (“ja, mits...”)?



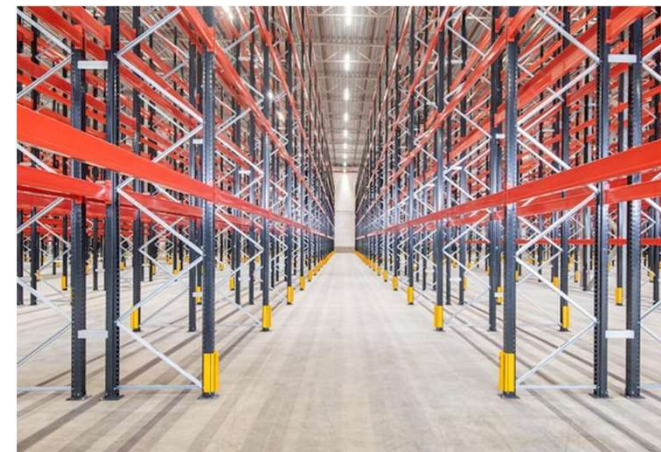
Stelling



Bij de beoordeling van initiatieven gaat de gemeente uit van maatwerk en staat de initiatiefnemer centraal.



Stelling



De raad heeft respect voor de uitkomsten van het participatieproces.



Keuze: Faciliteren of sturen

Uitnodigingsplanologie

Toelatingsplanologie

- Meer ruimte voor co-creatie
- Meer ruimte voor initiatief
- Meer maatwerk: meer college
- Afspraken vooraf rol raad-college
- Minder greep op halen maatschappelijke doelen en behoud kernkwaliteiten
- Deregulering
- Meer kans organische gebiedsontwikkeling

- Duidelijk, gedetailleerd kader raad
- Meer afwijkprocedures
- Niet de geest van de wet
- Minder PPS constructies
- Meer grip op gewenste doelen
- Zicht op rechtsgelijkheid tussen gebieden



Faciliteren of sturen

Uitnodigingsplanologie	Toelatingsplanologie
-------------------------------	-----------------------------

--



Het keuzepaneel

	Of	
Faciliteren		Sturen
Sectorale benadering		Integrale benadering
Globaal kader		Gedetailleerd kader
Regionale samenwerking		Lokale oplossingen
Beoordelingsregels		Algemene regels
Kwaliteitscriteria participatie		Vrije participatie
Persoonlijk contact		Digitale dienstverlening
Parallel spoor met pilots		Geen parallel spoor met pilots
Programma		Omgevingsvisie



TE DOEN DUS

1. Adviesrecht
2. Participatie
3.
4.

- Tip: Koppel inwerkingtreding van deze besluit aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet.
- Tip: Maak er een besluit van (tabel).



Hartelijk dank!

pascale.georgopoulou@vng.nl

